

*Akademisyenler için Akreditasyon Ne Anlama Geliyor? Yükseköğretimde Kalite Üzerine Nitel Bir Araştırma**

Melike Fidan¹ Fatih Bıyıklı² Belkıs Özkara³

Received/ Başvuru: 23.08.2022

Accepted/ Kabul: 13.10.2022

Published/ Yayın: 30.12.2022

Özet

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK)'nın kurulmasıyla birlikte Türkiye'deki üniversitelerde kalite yönetimi çalışmaları hız kazanmıştır. Böylece üniversitelerin çoğu akreditasyon belgesi olarak tanınırlıklarını ve görünürlüklerini artırmak için faaliyetler yürütmeye başlamıştır. Ancak akreditasyona yönelik planlanan faaliyetler, süreçlerin kanıtlanabilirliğini sağlama, öğrenci merkezli eğitimin sağlanması gibi ek sorumluluklar getirmektedir. Araştırmanın amacı, sürecin seyrinin belirlenmesinde oldukça önemli olan akademisyenlerin bakış açılarını keşfedilmesidir. Araştırma, bir devlet üniversitesinde akreditasyon süreçlerinde görev alan 11 akademisyenle nitel bir durum çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda süreçte aktif olarak görev alan akademisyenlerin akreditasyon ile ilgili bilgi ve farkındalıklarının yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Buna karşın akreditasyona yönelik yürütülen faaliyetlerin ek zaman maliyetine ve iş yükü artışına yol açtığını düşünen bazı akademisyenlerin süreci yeteri kadar benimsemediği ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçları, yükseköğretim kurumları için akreditasyon sürecinde karşılaşılabilecek durumlarla ilgili bir öngörü sağlaması nedeniyle önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırmanın yükseköğretimde akreditasyon sürecinin gerektirdiği değişime uyumlanma konusunda yolun henüz başında olan üniversitelere ve yapılacak yeni araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

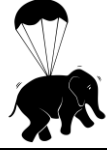
Anahtar Kelimeler: kalite yönetimi, akreditasyon, görünürlük, akademisyen algısı

* Bu çalışma için Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 2022/190 sayılı ve 13.05.2022 tarihli etik kurul onayı alınmıştır.

¹ YL Öğr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İşletme Bölümü, Yönetim ve Organizasyon ABD, melike.fidan20@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0090-3237

² Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bolvadin Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Muhasebe ve Finans Bölümü, fbiyikli@aku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-1652-7910

³ Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Yönetim ve Organizasyon ABD, bozkara@aku.edu.tr, Orcid: 0000-0002-4324-9741

What does Accreditation Mean for Academics? A Qualitative Research on Quality in Higher Education

Abstract

With the establishment of the Higher Education Quality Board (YÖKAK), quality management studies in universities in Turkey gained momentum. Thus, most universities have started to carry out activities to increase their recognition and visibility by obtaining accreditation certificates. However, the activities planned for accreditation bring additional responsibilities such as ensuring the provability of processes and providing student-centered education. The research aims to explore the perspectives of academics, which are very important in determining the course of the process. The research was conducted as a qualitative case study with 11 academics who took part in the accreditation processes of a state university. As a result of the research, it was seen that the knowledge and awareness of the academicians who took an active role in the process were at a high level. On the other hand, it has been revealed that some academicians, who think that the activities carried out for accreditation cause additional time costs and an increase in workload, do not adopt the process sufficiently. The results of the research are important because they provide a foresight about the situations that may be encountered in the accreditation process for higher education institutions. In this context, it is expected that the research will contribute to the universities that are just at the beginning of the road in adapting to the change required by the accreditation process in higher education and to new research to be done.

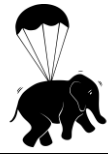
Keywords: quality management, accreditation, visibility, academician perception

EXTENDED ABSTRACT

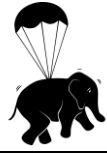
Background & Purpose: Today, it is seen that many universities have adopted the quality assurance system and are trying to reflect it in their education processes (YÖKAK, 2022c). The quality assurance system is the creation of a system in which universities monitor and continuously improve all their activities under the headings of leadership, management, quality, education, research development, and social contribution within the framework of the PUKO cycle (YÖKAK, 2022c). Similar to the examples of Germany (Golowko et al., 2017) and Saudi Arabia (Noaman et al., 2013), universities in our country are making great efforts to increase their recognition and preference by having accreditation certificates. Quality practices in higher education are provided by the quality assurance system. Bringing graduates, who are the outputs of higher education, into business life with contemporary skills is one of the important goals of this system. In addition, quality assurance provides universities with transparency and accountability through internal and external evaluations (Samet and Beykoz, 2018). While developing the quality assurance system, universities apply the PDCA cycle based on evidence, thus the system gains clarity and transparency (Derdiyok, 2019). Quality standards cover various aspects of educational processes, the participation of different stakeholders such as academic and administrative staff, students, employers, and the public (Hadzhikoleva et al., 2020). In this context, the Higher Education Quality Board (YÖKAK, 2022a) was established as an autonomous institution in 2017 to undertake external evaluation tasks in quality assurance processes. While continuing its activities in Turkey, YÖKAK also increases its international cooperation. YÖKAK, which applied for membership in 2019 to ENQA, an umbrella organization responsible for the coordination of higher education quality assurance activities across Europe, achieved full membership on April 28, 2020. Within the scope of this study, it is aimed to emphasize the approaches of academicians working in higher education institutions to quality processes and to reveal the problems in these processes. In the study of Artés et al. (2017), it was claimed that the design of quality processes in universities should be based on the opinion of academic stakeholders and that quality is a function of the opinion of academic stakeholders. In this direction, the research aims to evaluate the burdens and benefits of quality management processes from the perspective of academics, who are the leading roles in education and training at universities.

Research Method: The research was conducted by adopting the case study, which is a qualitative research design. Qualitative research is a type of research in which data collection techniques such as interviews, observations, and documents are used and events and situations are examined in their natural environments (Yıldırım and Şimşek, 2006). The Snowball sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used to create the participants from a specific target group. In-depth interviews were conducted with the participants, who were involved in quality management processes, with the help of semi-structured interview forms. Each interview lasted a minimum of 35 minutes and a maximum of 55 minutes. Content analysis was applied to the data obtained through semi-structured in-depth interviews. In this context, after the texts of the audio recordings obtained from the interviews were completed,

coding was made, and categories and themes were created. The themes of this study were determined to be the adoption of quality management processes and the implementation of quality management processes.

Conclusion: During the interviews, the excitement of the academicians who took part in accreditation-related activities and knew the content of the process is visible. It is seen that the most used concept in the category of perception regarding quality management and accreditation is "positive", and the perspectives of the academics who are active in the process are positive and their perceptions are high. The results obtained are in line with the result of the study by (Semerci et al., 2021) that academicians have a high level of accreditation perception and awareness. However, there is a perception that the process is limited only to those who take charge. It is thought that the important thing at the point of achieving this process will be realized with the same ownership and belief of all university employees. They emphasized that quality is about perspective and belief. If the process is successfully managed and can result in accreditation, there is an expectation of a noticeable increase in output for both academics and students. According to the findings, it is seen that some activities are needed to include all academicians in the processes and to ensure that they believe in the process. It is thought that when all academics are made to believe in the process through in-service training, meetings, informing about the contributions of the process, and open communication, success can be achieved much easier and this can be maintained as a culture. The research was conducted in a state university, and further studies may offer a different perspective as long as it is conducted with a larger sample including both foundation and public universities. In addition, conducting the research not only with the sample of academicians but also with other stakeholders will reveal different perspectives.

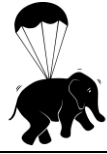

1. GİRİŞ

Endüstrinin gelişmesi ile birlikte üretim arzı artmış ve müşteriler talep ettikleri ürünü farklı üreticilerden alabilmeye başlamışlardır. Bu durum müşterilere seçim yapabilme imkânı sağlamış ve diğer kriterlerin yanında kaliteli ürün beklentisi ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda kalite yönetimi, üretim yapan işletmeler için önemli bir rekabet aracı haline gelmiştir. Bu araç çok kısa sürede tüm sektörlerde hizmet kalitesi anlamında da yaygınlaşmıştır. Kalite kavramı Yükseköğretim kurumlarına getirdiği şeffaflık, çağa uygun müfredat güncellemeleri, öğrenci merkezli faaliyetler ile eğitim öğretimin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bunun yanında işletmelerle benzer şekilde üniversitelere ulusal ve uluslararası rekabet edebilme yeteneği kazandırması nedeniyle giderek önemli bir konuma gelmiştir. Günümüzde çok sayıda üniversitenin kalite güvence sistemini benimsediği ve eğitim öğretim süreçlerine yansıtmaya çalıştığı görülmektedir (YÖKAK, 2022c). Kalite güvence sistemi üniversitelerin liderlik, yönetim ve kalite, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı başlıkları altında yapmış olduğu tüm faaliyetleri PUKÖ döngüsü çerçevesinde izlediği ve sürekli iyileştirdiği bir sistem oluşturmasıdır (YÖKAK, 2022b). Almanya (Golowko vd., 2017) ve Suudi Arabistan (Noaman vd., 2013) örneklerinde olduğu gibi ülkemizdeki üniversitelerde tanınırlık ve tercih edilirliliğini artırmak adına akreditasyon belgesine sahip olmak için büyük bir gayret göstermektedirler. Ancak akreditasyonun başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için sürecin üniversitenin tüm birimlerinde ve çalışanlarında içselleştirilmesi gerekmektedir. Kurumda yerleşik bulunan bürokratik kültür sürece uyumlanmayı zorlaştırmakta ve değişimin önünde bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan çalışmalarda kamu kurumlarında yerleşik bulunan bürokratik kültürün, çalışanlarda değişime karşı bir direnç olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Solak vd., 2017). Türkiye'deki üniversitelerde diğer kamu kurumlarına benzer şekilde yerleşik bulunan bürokratik kültür, kurumun çağın gereklerine uygun şekilde değişikliklere uyumlanmasının önünde bir direnç olarak ortaya çıkmaktadır. Bürokratik kültürden kastedilen kurumlarda ortak özellikler, paylaşımlar, alışkanlıklar ve uygulamalardır (Demir, 2011). Bu bağlamda kalite güvencesinin üniversitelerde uygulanması incelendiğinde, akreditasyon sürecinde yapılan tüm faaliyetlerin belgelendirilmesi, süreçlerin tüm paydaşlara hitap edecek şekilde düzenlenmesi ve her faaliyetle ilgili kanıt oluşturulması gibi ilave görevler akademisyenlerin hali hazırda devam eden akademik iş yüklerine eklendiğinde iş gücü ve zaman maliyetlerini artırmaktadır.

Eklenen maliyetlere rağmen akademisyenlerin vereceği destek akreditasyon sürecinin başarılmasında hayati öneme sahiptir. Bu bağlamda sürecin tüm akademisyenlerce içselleştirilmesinin sağlayacak faaliyetlerle, oluşacak direncin önüne geçmek mümkün olabilir. Sürecin tasarımında ve kalite güvencesinin sağlanmasında akademisyenlerin bakış açılarına ihtiyaç duyulmaktadır. Artés ve diğerlerinin (2017) yılında yapmış olduğu çalışmada, üniversitelerin kalite süreçlerinin tasarımında akademik paydaşların görüşünün temel alınması gerektiği ve kalitenin akademik paydaşların görüşünün bir fonksiyonu olduğu savunulmuştur. Erkuş ve Özdemir (2010), akademisyenlerin akreditasyon sürecine hazır bulunuşluklarına

yönelik yaptıkları çalışmada, akademisyenlerin az sayıda kısmının akreditasyonun faydalarına inandıkları ve akreditasyon sürecine hazır oldukları ortaya çıkmıştır. Yazarlar çalışmalarında akademisyenlerin sürece ne kadar hazır olduklarını araştırmış ve süreci bu yönden değerlendirmişlerdir. Diğer taraftan Alpaydın ve Topal'ın (2022) fakülte bazında bir araştırma yapmış ve eğitim fakültelerindeki akreditasyon sürecinde öğretim üyelerinin akreditasyonla ilgili algılarını, bilgilerini ve deneyimlerini ortaya koyarak, farkındalık oluşturma'nın önemli olduğunu belirtmişlerdir. Alan yazınında akreditasyonla ilgili yapılan sınırlı sayıda çalışmada akademisyenlerin süreçte kritik bir öneme sahip olduğu ortaya konmakla birlikte, görüşlerinin ve yaşadıkları sorunlara odaklanan bir araştırmaya rastlanamamıştır. Yapılan araştırmalar doğrultusunda akademisyenlerin akreditasyona bakış açılarının anlaşılmasının sürecin verimli yönetilmesinde önemli olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada akreditasyonun elde edilmesi ve korunması için akademisyenlerin bakış açılarına ve süreçle ilgili yaşadıkları sorunlara odaklanılmaktadır. Türk Yükseköğretimin'de akreditasyon sürecinin henüz 5-6 yıllık bir geçmişi olması nedeniyle üniversitelerde kalite kültürünün oluşması için önemli adımlar atılması gerekmektedir. Bu doğrultuda akademisyenlerin sürece dahil edilmesine yönelik fikirler veren bu araştırmanın literatüre ve akreditasyona yeni başvuru yapacak üniversitelere katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yükseköğretimde akreditasyon ile ilgili akademisyenlerin sürece bakış açıları, algıları ve yaşadıkları zorluklar akreditasyonun gerçekleştirilmesinde önemli bir problem olarak görülmüş ve çalışma bu doğrultuda yürütülmüştür. Eğitim öğretimde kalite yönetimi entegrasyonunun, akademisyenlerin bakış açıları doğrultusunda yapılandırılmış derinlemesine nitel görüşmeler ile ele alınması çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Araştırmanın amacı ise üniversitelerde eğitim ve öğretimin başrolü olan akademisyenlerin bakış açısıyla kalite yönetimi süreçlerinin getirdiği yüklerin ve faydaların değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin kalite süreçlerine olan yaklaşımlarının vurgulanması ve bu süreçlerdeki sorunların ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda kalite güvencesinin oluşturulması ve akreditasyon süreçlerinde karşılaşılan zorluklara odaklanılmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde kalite kavramı ile ilgili tanımlara yer verilmiş ve yükseköğretime evrilme sürecine değinilmiştir. Ayrıca yükseköğretimde kalite ve Türkiye'deki üniversitelerde kalite yönetimi süreçlerinin gelişimi sunulmuştur. Üçüncü bölümde araştırma metodu yöntemler detaylıca açıklanmıştır. Dördüncü bölümde verilerin analizi ve bulgulara yer verilmiştir. Son olarak beşinci bölümde araştırmadan elde edilen bulgular ışığında sonuçlar ortaya konmuştur.

2. KALİTENİN KAVRAMSALLAŞTIRILMASI

Köken olarak Latince "Qualis" sözcüğünden türeyen kalite kavramı literatürde kullanılan alana ve bazı alınan kriterlere göre farklı şekillerde tanımlanmaktadır (Harvey ve Green, 1993; Douglas ve Fredendall, 2004). Feigenbaum (1991), kalite kavramını çıktı ile ilişkilendirerek

ürün ya da hizmetin değeri şeklinde belirtmiştir. Crosby (1989), ise kaliteyi ortaya çıkan ürünlerin ihtiyaçlara uygunluk derecesi olarak tanımlamıştır. Juran (1995), kaliteyi amaca uygunluk olarak görmüş ve kalite el kitabında kalitenin “eksiklerden kurtulmak” anlamına geldiğini belirtmiştir (Greiman, 2013). Ishikawa (1990) ise kaliteyi ön planda tutarak maliyeti minimize, müşteri memnuniyetini maksimize eden ürün ve hizmetler bütünü olarak tanımlamıştır. Ayrıca kalite kavramı, Amerikan Kalite Birliği tarafından, “bir ürün veya hizmetin belirlenen ihtiyaçları karşılama yeteneğine dayalı özelliklerin toplamı” olarak ortaya konmuştur (Savaş vd., 2006). Kalite en genel anlamıyla ürün ve hizmetlerden faydalananların beklentilerine yönelik çıktılar elde edilmesi sürecidir (Koçel, 2014). Tanımlar göz önüne alındığında kalite süreçlerinin iyi yönetilmesi, daha az yeniden işleme, daha az gecikme (Douglas ve Fredendall, 2004), kaynakların daha iyi kullanılması, iyileştirilmiş pazar payı ve işletmenin hayatta kalması (Shewhart ve Deming, 1986; Juran 1995) sonuçlarını ortaya çıkarmaktadır.

Yükseköğretimde kalite uygulamaları, kalite güvencesi sistemiyle sağlanmaktadır. Yükseköğretimin çıktıları olan mezunların çağa uygun bir donanımla iş hayatına kazandırılmaları bu sistemin önemli amaçlarından biridir. Ayrıca kalite güvencesi üniversitelere iç ve dış değerlendirmelerle şeffaflık ve hesap verilebilirlik sağlamaktadır (Samet ve Beykoz, 2018). Bu bağlamda kalite güvence sistemini oluşturmak her üniversitenin kendi sorumluluk alanındadır. Bu sistemin sağlanması ile elde edilen akreditasyonla üniversiteler, öğrenciler tarafından tercih klavuzlarında görünür hale gelmekte ve bu durum tercih edilebilirliklerini artırmaktadır. Üniversiteler kalite güvence sistemini geliştirirken kanıta dayalı olarak PUKÖ döngüsünü çevirmekte, bu sayede sistem netlik ve şeffaflık kazanmaktadır (Derdiyok, 2019). Kalite standartları, eğitim süreçlerinin çeşitli yönlerini, akademik ve idari personel, öğrenciler, işverenler, halk gibi farklı paydaşların katılımını kapsamaktadır (Hadzhikoleva vd., 2020). Bu doğrultuda üniversitelerin misyonu sadece eğitim-öğretimle sınırlı kalmamakta ve buldukları bölgeye de katkı sağlamaktadırlar.

2.1. Yükseköğretimde Kalite Yönetimi

Yükseköğretim kurumları, karşılaştıkları değişen koşullara uyum sağlama konusunda dikkate değer bir yeteneğe sahiptir (Kerr, 1982). Bu durumu orta çağ başlangıcında, ihtiyaç ve fırsatlar ortamına tepki vererek kanıtlamışlardır (Cobban, 1975). 19. yüzyılda modern üniversitenin yükselişine kadar, üniversiteler diyalektik yöntemi vurgulamışlardır (Cowley ve Williams, 1991). Üniversiteler Orta Çağ ile 19. yüzyıl arasındaki dönemde beklenen çıktılarının bir kısmını sağlayabilmişler ve bu da toplumlarında istikrarlı bir yer edinmeleri için yeterli olmuştur (Maassen, 1997). İlk örneği Berlin Üniversitesi olan, Kuzeybatı Avrupa ülkelerindeki birçok kurum tarafından takip edilen 'Humboldtian' araştırma üniversiteleri kalite süreçlerinin yükseköğretimde uygulanmasında dönüm noktası olmuştur (Maassen, 1997). Bu yeni üniversite türü Avrupa hükümetleri tarafından modernleşmenin önemli bir sembolü olarak görülmüştür (Neave, 1988). Bunun sonucunda, politikaların geliştirilmesi ve uygulanmasına ilişkin mekanizmalar, mezunlar, işverenler ve bölgesel politikacılar gibi dış paydaşları da

kapsayacak şekilde genişletilmiştir. 1980'lerin sonlarında Hollanda, öğretimin kalitesini değerlendirmek için resmi bir sistem geliştiren ilk ülke olmuş ve onu Danimarka izlemiştir (Maassen, 1997). 1998 yılında Sorbonne Bildirisi'nde İtalya, Almanya, Fransa ve İngiltere Avrupa'da ortak bir yükseköğretim alanı oluşturma fikrini ortaya atmışlardır (Aktan ve Gencel, 2010). Bunun sonucunda ortaya çıkan Bologna süreci, öğrenci ve akademisyenlerin uluslararası hareketliliği artırmak için, ülkeler arası şeffaf politikalar izlenerek oluşturulmuştur. Sürecin ana amacı Avrupa yükseköğretim alanı oluşturmak ve yükseköğretimde kalite güvencesinin oluşmasını sağlamaktır (Süngü ve Bayrakçı, 2010). Türkiye Bologna sürecine 2001 yılında dahil olmuştur (Yalı, 2017).

Yirminci yüzyılın başlarında Amerika'da ortaya çıkan yükseköğretimde akreditasyon kavramı ise yükseköğretim kurumlarının ulusal ve uluslararası arenada verimlilik, kalite, şeffaflık gibi performans göstergelerine sahip olduklarını kamuoyuna beyan etmelerini sağlayan bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır (Kılıçaslan, 2020). Dünya çapında akreditasyon sistemleri sayesinde kurumlar ve programlar, kaliteli eğitim vermek ve meşruiyetlerini gösterebilmek için akreditasyondan yararlanmaktadırlar (Romanowski, 2022).

Günümüzde birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de yükseköğretimin kalite değerlendirmesi için özel protokoller ve prosedürler uygulamaya konmuştur. Akreditasyon sürecinde uygulanan akran değerlendirmeleri, değerlendirme süreçlerinde kullanılan dereceli değerlendirme anahtarında (rubrik) belirtilen ölçütlerin kriter alınması gibi prosedürlerin yerine getirilmesi sonucunda akredite olmayı hedeflemektedirler (YÖKAK, 2022a).

Diğer taraftan akreditasyon sürecine getirilen birtakım eleştirilerde söz konusudur. Marginson ve Van Der Wende (2007)'de yaptığı çalışmasında yükseköğretimde akreditasyon süreçlerinin kurumları standart bir modele yerleştirmeye çalıştığını ve bununda her kurumu benzersiz kılan çeşitliliğe zarar verdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca akreditasyon sürecinin dış bürokratik bir dayatma olarak algılanabileceği ve akreditasyon olmadan yüksek kaliteli akademik programlara sahip olmanın da mümkün olduğu iddia edilmektedir (Zavale, 2021). Akreditasyon faaliyetlerini, temel hedef olarak kurumun kalitesi veya kamu yararı yerine sıralamada yükselme öncelikli iş kararları alınması olarak da algılayan araştırmacılar da bulunmaktadır (Robinson, 2014). Araştırmacı çalışmasında aslında akreditasyon süreçlerinin kurumun kalitesini artırmayı hedeflemediği, sadece tercih edilirliliğini artırmak için sıralamalarda yükselmeyi sağladığını belirtmiştir.

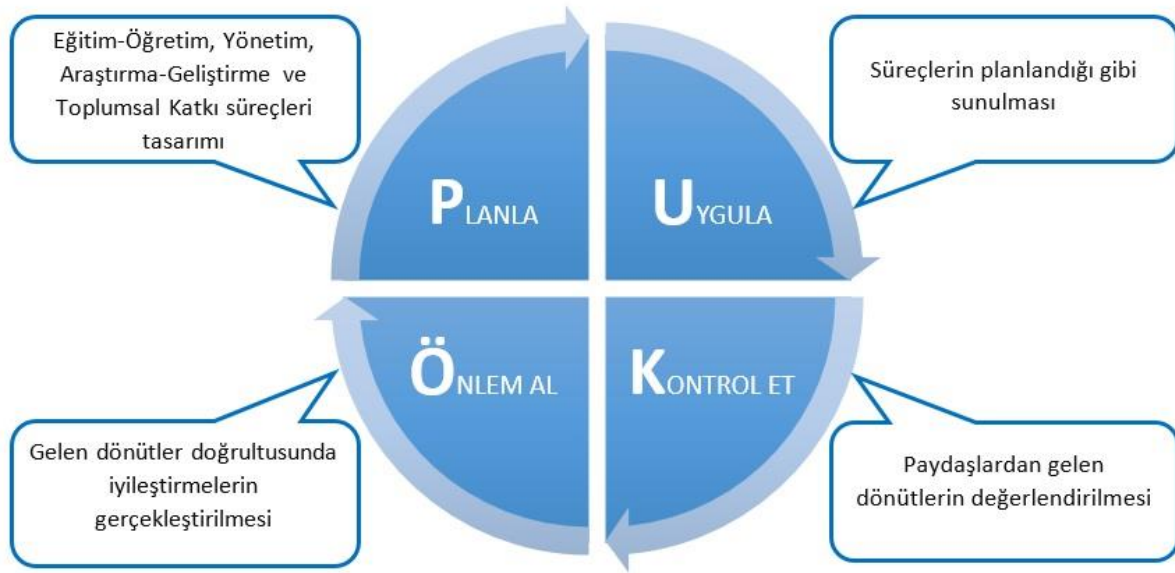
2.2. Türk Yükseköğretiminde Kalite Yönetimi Süreçleri

Türkiye'deki üniversitelerde kalite yönetimi, kalite güvencesi kapsamında ele alınmaktadır. Kalite güvencesi, üniversitelerin kendilerini değerlendirdiği bir iç değerlendirme ve bağımsız kuruluşlarca yapılan dış değerlendirme ile gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda kalite güvence süreçlerinde dış değerlendirme görevlerini üstlenmek üzere 2017 yılında özerk bir kurum olarak Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK, 2022c) kurulmuştur. YÖKAK'ın temel görevleri; yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirmesini yapmak, akreditasyon kuruluşlarının

yetkilendirilmesi ve tanınması süreçlerini yürütmek, yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını sağlamaktır (YÖKAK, 2022c).

YÖKAK Türkiye'deki faaliyetlerini sürdürürken uluslararası iş birliklerini de artırmaktadır. Avrupa genelinde yükseköğretim kalite güvencesi faaliyetlerinin eşgüdümünden sorumlu şemsiye bir kuruluş olan ENQA'ya 2019 yılında afiliye üyelik başvurusu yapan YÖKAK, 28 Nisan 2020'de tam üyelik sağlamıştır. Asya ve Pasifik Kalite Ağı (APQN)'a tam üyelik süreci 15.04.2020 tarihi itibarıyla başarılı bir şekilde neticelendirilmiştir. Ayrıca İslam Dünyası Kalite Güvence Ajansları Derneği (IQA), Yüksek Öğrenimde Kalite Güvence Ajansları için Uluslararası Ağ (INQAAHE) kurumlarına da tam üyeliği bulunmaktadır (YÖKAK, 2022c).

Şekil 1. Üniversitelerde PUKÖ Çevrimi

YÖKAK Türkiye'deki üniversitelerde kalite güvencesi süreçlerini, kurumsal akreditasyon programı çerçevesinde 4 ana başlık altında gerçekleştirilmektedir. Bunlar; liderlik, yönetim ve kalite, eğitim ve öğretim, araştırma ve geliştirme, toplumsal katkı'dır. YÖKAK üniversitelerin yaptıkları faaliyetleri planla-uygula-kontrol et-önlem al (PUKÖ) çevrimi çerçevesinde yürütmelerini beklemektedir. Kalite yönetiminin uygulamasında önemli bir döngü olan PUKÖ çevrimi (Şekil 1) Deming tarafından 1986'da ortaya konmuştur (Deming, 1986; Suarez, 1992). İlk olarak Japonya'da üretimde kalitenin artırılması için karşılaşılan sorunların çözümünde bir sistem olarak uygulanmış ve sürekli iyileştirme faaliyetlerinde kullanılmıştır (Derdiyok, 2019). PUKÖ çevriminin amacı kaliteyi sürekli olarak iyileştirmektir. YÖKAK kurumsal akreditasyon programı kapsamında üniversitelerden PUKÖ çerçevesinde yapılan iyileştirme ve faaliyetlerle ilgili kanıtlarını sunmalarını beklemektedir (YÖKAK, 2022a).

YÖKAK'ın PUKÖ döngüsüne göre; akademisyenler her akademik yılın başında bir planlama yapmalı, dönem boyunca bu planları gerçekleştirmek için faaliyetlerde bulunmalı,

öğrencilerden anketler yoluyla geri bildirim almalı ve bu geri bildirimler ışığında iyileştirmeler yapmaları beklenmektedir. Bu döngüyü sistemli bir şekilde çevirmeleri ve bunu kanıtlayacak belgeleri düzenlemeleri gerekmektedir. Üniversitelerde akreditasyon süreçlerini yürütmek üzere koordinatörlükler ve komisyonlar kurulmaktadır. Akademisyenler hem yönetimde hem birimlerde kurulan bu koordinatörlük ve komisyonlarda süreçlerin yürütülmesinde görev almaktadır. Ancak sadece kalite komisyonunda yer alan akademisyenler değil, üniversitede çalışan tüm akademisyenlerin süreci içselleştirmesi başarılmasında önemli bir faktördür. Akreditasyonun elde edilmesinin akabinde kalitenin tüm paydaşlar tarafından bir kültür olarak benimsenmesi gerekir. Bu bağlamda üniversitelerde kalite güvencesinin sağlanması için akreditasyon bir başlangıç olarak görülmeli, devamında yapılan iyileştirmelerle sürdürülmesi sağlanmalıdır.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırmanın bu bölümünde örneklem seçimi, veri toplama aracı ve çalışmada kullanılan analiz yöntemi açıklanmaktadır.

3.1. Örneklem Seçimi ve Verilerin Elde Edilmesi

Üniversitelere kalite güvencesinin entegre edilmesi süreci bir değişimi de beraberinde getirmektedir. Özel kurumlar yeterli kaynağa sahip oldukları için değişime daha kolay ve hızlı uyumlanabilmektedirler. Kamu kurumlarında değişimin desteklenebilmesi adına kaynaklar daha kısıtlıdır. Bu bağlamda kamu üniversitelerinin uyumlanma sürecinde yaşamış oldukları sorunlara odaklanmak adına araştırma bir kamu üniversitesi özelinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan daha derin bilgi edinebilmek için örneklem, akreditasyon süreçlerinde, birim ve fakültelerde görev alan öğretim üyelerinden oluşturulmuştur. Katılımcıların belirli bir hedef kitleden oluşturulabilmesi için amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kartopu örnekleme de öncelikle problemle ilgili bir ya da birkaç katılımcı seçilmektedir. Kişilerden problem ile ilgili bilgisi olabilecek kişiler tavsiye etmesi istenir. Tavsiye edilen diğer kişilerle görüşmeler devam ettirilir (Gürbüz ve Şahin, 2014). Örneklem seçiminde araştırmacıları katılımcılar yönlendirir ve bu şekilde örneklem büyümeye devam eder. Buna kartopu etkisi denilmektedir (Yağar ve Dökme, 2018). Kartopu örnekleme, sosyal bilimlerde çeşitli disiplinlerde nitel araştırmalarda tartışmasız en yaygın kullanılan örnekleme yöntemidir (Noy, 2008).

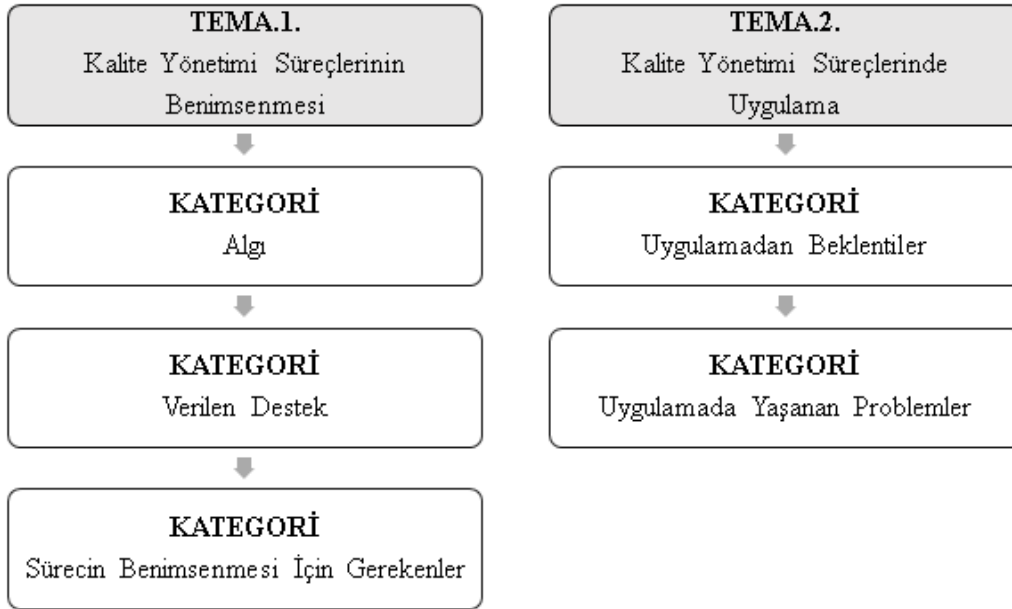
Nitel araştırmalarda örneklem sayısının doğru belirlenmesi oldukça önemlidir. Elde edilen bilgilerin doyum noktasına ulaşmasıyla tekrarlamaların başladığı gözlemlenmektedir. Tekrarlanmanın başlaması ile birlikte veri toplama durdurulmalı ve örneklem büyüklüğü, tekrarın başladığı anda sabitlenmelidir (Guest vd., 2006). Araştırmanın amacı doğrultusunda maksimum bilgi etmenin bilincinde olarak yeni bir bilgi gelmediği yani tekrarlamının başladığı (Shenton, 2004) noktada, görüşmeler durdurulmuştur (Baltacı, 2018). Kalite yönetimi süreçlerinde bulunmuş katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşme formları yardımıyla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Her görüşme en az 25 dk çok 55 dk sürmüştür.

Görüşmeler katılımcıların kendi ofislerinde gerçekleştirilmiş ve katılımcıların izni doğrultusunda ses kaydı ve notlar alınarak yapılmıştır. Verilerin analiz edilebilmesi için görüşmelerin bitiminde alınan ses kayıtları metne dönüştürülmüştür.

3.2. Analiz Yöntemi

Araştırma nitel bir araştırma deseni olan durum çalışması benimsenerek yürütülmüştür. Nitel araştırma görüşme, gözlem ve doküman gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olay ve durumların doğal ortamlarında incelendiği bir araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler ile elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizi metinlerin özelliklerinin sistematik ve objektif bir şekilde belirlenerek, çıkarımlar yapılan bir tekniktir (Stemler, 2000). Berelson (1954) içerik analizini iletişimin açık, içeriğin nesnel olduğu sistematik bir araştırma tekniği olarak tanımlamıştır. İçerik analizi uygulanan metnin temalarının oluşturulması aşamasında güncel literatür takip edilmiştir. Yükseköğretimde kalite yönetimi bağlamında son yıllarda yapılan araştırmalarda kalite süreçlerinin benimsenmesi (Kasperavičiūtė ve Seafinas, 2018) ve uygulanmasının (Alzafari ve Ursin, 2019) temel alındığı görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın temaları *kalite yönetimi süreçlerinin benimsenmesi ve kalite yönetimi süreçlerinin uygulanması* olacak şekilde belirlenmiştir. Bu bağlamda görüşmelerden elde edilen ses kayıtlarına ait metinler tamamlandıktan sonra kodlamalar yapılmış, kategori ve temalar oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında oluşturulan tema ve kategoriler Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Tema ve Kategoriler

Şekil 2’de görüldüğü üzere kalite yönetim süreçlerinin benimsenmesi teması altında üç kategori ve kalite yönetimi süreçlerinde uygulama teması altında iki kategori belirlenmiştir.

Nitel araştırmalarda güvenvericilik, nicel çalışmalarda yapılan güvenilirlik, geçerlilik analizleri yerine uygulanmaktadır (Flick, 2009). Güvenvericilik araştırmalarda kredibilite/inandırıcılık, aktarılabilirlik, itimat edilirlilik, onanabilirlik alt adımları ile geerleştirilmektedir (Aydın ve Özeren, 2019). Araştırma ile ilgili güvenvericilik doğrultusunda geerleştirilen adımlar Tablo 1’de verilmiştir.

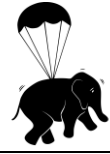
Tablo 1. Güvenvericilik (Trustworthiness) Doğrultusunda İzlenen Adımlar

Ölçütler/Önşartlar	Geerleştirilen Süreçler
Kredibilite/Inandırıcılık (İçsel Geçerlilik)	Araştırma yapılırken takip edilen yol ve yöntemler araştırmanın inandırıcılığını ortaya koymaktadır. Temaların oluşturması aşamasında kalite ve yükseköğretimde kalite literatüründen faydalanılmıştır. Temalar oluşturulduktan sonra görüşmelerde elde edilen veriler üzerinden kategoriler oluşturulmuştur. Katılımcıların kullanmış olduğu ifadeler kategorilere entegre edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler özömlenirken kelime, kelime grubu, cümle ve paragraf yapılarında kodlamalar geerleştirilmiştir. Yer verilen tablolarda kodların tamamı verilmiştir. Anlamda özgünlüğu sağlamak için “doğrudan alıntılara” yer verilmiştir. Veri toplama aşamasında, katılımcıların rahat hissetmesi için görüşmeler kendi ortamlarında yapılmış ve yeterli zaman geçirilmiştir. Veri analizi sürecinde araştırmacılar objektifliği sağlamak için birlikte hareket etmişlerdir.
Aktarılabilirlik (Dışsal Geçerlilik-Genellenebilirlik)	Aktarılabilirlik, araştırmadan elde edilen bulguların örneklem haricindeki katılımcılara ve evrene genellenebilirliği anlamına gelmektedir. Bu bağlamda elde edilen bulguların Türkiye’de bulunan diğer kamu üniversitelerinin akreditasyon süreçlerinde görev alan akademisyenlerde geçerli olacağı düşünölmektedir. Araştırma sonuçları yönetim alanı dışında “örgüt psikolojisi”, “örgüt sosyolojisi”, “kamu yönetimi” alanlarına da aktarılabilereği düşünölmektedir.
İtimat Edilirlilik (Güvenilirlik)	İtimat edilirlilik araştırma esnasında dışsal etmenleri kontrol edebilmeyi, karşılaşılabilecek ve araştırmayı olumsuz etkilemesini sağlamayı güvence altına almaktadır. Bu bağlamda araştırmada yapılan görüşmeler dışında literatürden ve yükseköğretimde akreditasyon faaliyetlerini yürüten kurum olan Yükseköğretim Kalite Kurulunun web sitesinden ikincil veri olarak yararlanılmıştır.
Onanabilirlik (Nesnellik)	Onanabilirlik; araştırma süresi boyunca yanlılığın önlenmesidir. Bu bağlamda araştırmanın tasarlanması, örneklem seçimi, verilerin elde edilmesi ve özömlenmesi süreçlerinde konu bireysel ve ideolojik yanlılık oluşmamasına dikkat edilmiş ve araştırmanın bilimsel bir bakışla yürütölmesine özen gösterilmiştir.

*Coşkun (2017)’nin çalışmasından uyarılama yapılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde yapılan görüşmeler ile elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizinin tercih edilmesinin nedeni, görüşme ile elde edilen sözel verilerde objektifliği sağlayabilmek ve katılımcıların kullandığı kavramları kategorilendirmektir. Bu bağlamda temalar ve altında yer alan kategoriler oluşturulmuş, bulgular Tablo 3 ve Tablo 4’de sunulmuştur. Araştırmaya katılan akademisyenlere ait demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir. Araştırmada kullanılan isimler katılımcıların geçer isimleri değildir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Yaş	Medeni Durum	Unvan	Görev Süresi
Ali	43	Evli	Doçent Dr.	9
Beril	54	Evli	Profesör	22
Can	38	Bekâr	Doçent Dr.	13
Derya	42	Evli	Dr. Öğretim Üyesi	18
Erhan	37	Bekâr	Doçent Dr.	13
Fatih	37	Evli	Doçent Dr.	12
Gaye	36	Evli	Dr. Öğretim Üyesi	11
Haluk	42	Evli	Öğr. Görevlisi	14
İnci	30	Bekâr	Öğr. Görevlisi	6
Kemal	36	Evli	Dr. Öğretim Üyesi	10
Lale	60	Evli	Profesör	36

Tablo 2’de görüldüğü üzere onbir katılımcının 30-60 yaşları arasında yer aldığı ve görev sürelerinin de 6-36 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca katılımcılar üniversitede akademik personel olarak farklı unvanlarda çalışmaktadır.

Tablo 3. Kalite yönetim süreçlerinin benimsenmesi temasının kategorileri

KATEGORİ	KODLAR	FREKANS
Algı	Olumlu	49
	Sürecin Gerekliliği	28
	Farkındalık	18
	Nitelik	15
	Verimlilik	14
	Eksiklerin Görülmesi	14
	Akran Değerlendirme	13
	Kayıt Altına Alma	11
	Düzen	11
	Öz Değerlendirme	11
Destek	Yönetim Desteği	9
	Sürecin Devam Edebilmesi İçin Elimizden Geleni Yapmalıyız	7
	Keşke Herkese Ulaşabilsek-Arkadaşıma Çevreme Anlatıyorum	5
	Diğer Bölüm Üniversitelere Destek Oluyoruz	5
Sürecin Benimsenmesi İçin Gerekenler	İnanmışlığın Artırılması	57
	Sürecin Sahiplenilmesi	14
	Sorumluluk Verme	7

Üniversitelerde kalite yönetimi ve akreditasyon süreçlerinde akademisyenlerin bakış açısını anlamaya yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, araştırmanın problematiği doğrultusunda iki tema altında işlenmiştir. Bu temalar kalite yönetimi süreçlerinin benimsenmesi ve kalite yönetimi süreçlerinin uygulanması olarak belirlenmiştir. Kalite yönetimi süreçlerinin benimsenmesi temasının altında üç (Tablo 3), kalite yönetimi süreçlerinde uygulanma teması altında iki (Tablo 4) kategori belirlenmiş ve ilgili kavramlar kodlanmıştır.

4.1. Algı

Çalışma kapsamında bahsedilen algı kavramı akreditasyon süreçlerinin akademisyenler üzerinde oluşturduğu etki olarak değerlendirilmektedir. Algı kategorisi içinde katılımcılar, kalite yönetimi ve akreditasyon ile ilgili 10 ayrı kavram kullanmışlardır. Frekansı en yüksek olan ‘olumlu’ kavramı olmuştur. Sonrasında ise sırasıyla ‘sürecin gerekliliği’ ve ‘farkındalık’ kavramları kullanılmıştır. Katılımcıların akreditasyon süreciyle ilgili algılarının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sürecin gerekli olduğu konusunda fikir birliği olduğu görülmektedir. Ayrıca akreditasyonun akademisyenlerin farkındalıklarını artırdığını belirtmişlerdir. Akreditasyonun elde edilmesine yönelik faaliyetlerin üniversitelerin niteliklerinin ve verimliliklerinin arttığını belirtmişlerdir.

Ali isimli katılımcının akreditasyon süreci ile ilgili görüşü;

“Kesinlikle inanıyorum. Akreditasyon süreçleri hem öğrenci hem akademisyenleri formatlıyor. Daha önce yaptığımız ama kayıt altına almadığımız faaliyetleri kayıt altına almamızı ve daha düzenli bir süreç sağlıyor. Bu nedenle akreditasyon süreçlerinin çok gerekli olduğunu düşünüyorum. Kalite ile ilgili özdeğerlendirme ve akran değerlendirme süreçlerini en detaylı ve en içerikli yapan bölümlerin akreditasyon sürecinde olan bölümlerimiz olduğunu gördük.” şeklinde olmuştur.

Beril katılımcısının akreditasyon süreci ile ilgili görüşü;

“Kesinlikle inanıyoruz.”

“Çok olumlu olacaktır.” şeklinde olmuştur.

Can isimli Katılımcının akreditasyon süreci ile ilgili görüşü;

“Burada akreditasyon öncülük ediyor. Bizde süreçlere başladığımızda hiçbir şey bilmiyorduk. Burda bizden ne istiyorlar, neler yapmamız gerekiyor zamanla öğrendiğimiz şeyler oldu. İlk gördüğümüz şeylerden biri eğitim öğretimin süreçlerinin buna uygun tasarlanması gerekiyor. Ve bunu yaptığınız zaman hem eğitici olarak öğretim elemanlarının daha verimli olacaklarını anlıyorsunuz ve görüyorsunuz, hemde öğrencilerin belli bir sistematik içerisinde almaları gereken eğitimi aldıklarını görüyorsunuz.” şeklinde olmuştur.

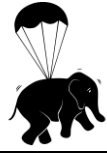
Derya isimli katılımcının akreditasyon süreci ile ilgili görüşü;

“Şahsen kalite süreçlerinde çalışmış, kalite süreçlerinin olumlu getirilerinin olacağına inanan biri olarak tabii ki de inanıyorum.” şeklinde olmuştur.

Erhan isimli katılımcının akreditasyon süreci ile ilgili görüşü;

“Bir ders öğrenme çıktısı nasıl yazılmalı, bunlar program yeterlilikleri ile nasıl ilişkilendirilmeli, bir dersin AKTS hesabı nasıl yapılmalı, bu anlamda bu farkındalığı oluşturduğumuza inanıyorum. Bunlar ne kadar fazla konuşulursa ne kadar fazla tartışılrsa aslında bu kurumun kalitesine olumlu etki edeceğini düşünüyorum.” şeklinde olmuştur.

Fatih isimli katılımcının akreditasyon süreci ile ilgili görüşü;

“Bu akademisyeni son derece dinamik hale getirecek kendinin farkında olmasını sağlayacak bu illa kötü olacak diye söylemiyorum ama yani açabildiğin kadar pencereyi açabiliyorsun böyle bir sürece girdikten sonra. Dolayısıyla çok olumlu etkilerinin olacağına inanıyorum.” şeklinde olmuştur.

İnci isimli katılımcının görüşü ise;

“Dolayısıyla da birazdaha yol haritamızı daha çok belirlemiş oluyoruz aslında. Evet bunları baştan hazırlamak bize zor geliyor ama ben gerçekten faydalı buluyorum ve aslında ciddi anlamda da takip edilmesi gerektiğine inanıyorum.” şeklindedir.

4.2. Destek

Verilen destek kategorisi altında akademisyenlerin süreci destekleyip desteklemedikleri sorgulanmaktadır. Bu kategoride en çok kullanılan iki kavram ‘yönetim desteği’ ve ‘sürecin devam edebilmesi için elimizden geleni yapmalıyız’ olmuştur. Sonrasında sırasıyla ‘keşke herkese ulaşabilsek-arkadaşlarıma çevreme anlatıyorum’ ve ‘diğer bölüm ve üniversitelere destek oluyoruz’ olmuştur. Kalite yönetimi ile ilgili süreçlerde yönetimin desteğinin önemli olduğunu ve kendilerinin de süreci destekledikleri görülmektedir. Sürecin devamında görev alan akademisyenler hem diğer çalışanlara hem de diğer yükseköğretim kurumlarına tecrübeleri doğrultusunda destek olduklarını ve sürecin yeniliği sebebiyle bu desteğin son derece önemli olduğunu belirtmektedirler.

Can isimli katılımcının yönetim desteği ile ilgili görüşünü;

“Burada yönetimin bakış açısı çok önemli. Rektör hoca kaliteye bu kadar odaklanmasaydı bunlar olmazdı.” şeklinde ifade etmektedir.

Derya katılımcının yönetim desteği ile ilgili görüşünü;

“Rektörün bakış açısı da önemli. Ön tekerlek nereye giderse arka tekerlek oraya gider. En başta bu süreci rektörün sahiplenmesi gerekir.” şeklinde ifade etmektedir.

Lale isimli katılımcının yönetim desteği ile ilgili görüşü;

“Burada üst yönetimin desteğide çok önemli diğer kademelerdede öncelikle yöneticilerin bunu yaparak örnek olması gerekiyor.” şeklindedir.

4.3. Benimsenmesi için Gerekenler

Belirlenen tema altında oluşturulan 3. Kategori ‘benimsenmesi için gerekenler’dir. Bu kategoride yüksek bir oranda fark ile ortaya çıkan kavram ‘inanmışlığın artırılması’ olmuştur. İkinci olarak öne çıkan kavram ise ‘sürecin sahiplenilmesi’ olmuştur. Yapılan görüşmelerde öne çıkan bir diğer fikir birliği ise kalite yönetimi ve akreditasyon süreçlerini, süreçte sorumluluk verilmeyen birçok akademisyenin inanmadığı ve süreci sahiplenmediğidir. İnançın artırılması ve bütün akademisyenlerin sahiplenmesinin sağlanması ile başarıya ulaşılabileceğini belirtmektedirler.

Can isimli katılımcının benimsenmesi için nelerin gerektiği ile ilgili görüşünü;

“Orda şey lazım ona inanmak lazım. Bu bir inanç işi gibi duruyor. Gerçekten zor süreçler var. İnsanları ikna etmeniz çok zor. O yüzden gerçekten inanmak lazım. Kalitenin bir kere kâğıt üzerinde olmadığını anlamak lazım. İnsan bunu anlarsa bence süreçler standartlaştırılabilir.” şeklinde ifade etmektedir.

Ali isimli katılımcının benimsenmesi için nelerin gerektiği ile ilgili görüşünü;

“Kalite süreçlerin devam etmesi ve hocalarımızın canı gönülden inanmaları gerekmekte.” şeklinde ifade etmektedir.

Lale isimli katılımcı benimsenmesi için nelerin gerektiği ile ilgili görüşünü;

“Öncelikle üst yönetimin kendisini sürece inanmış olarak bunun sadece strateji biriminin kalite kurulunun değilde aslında üniversitenin top yekün bir kalite seferberliği olarak ele alıp birimlerde tek tek toplantılar yaparak üst yöneticinin içinde bulunduğu toplantılar yaparak ve tüm öğretim elemanlarını toplantıya çağırarak bunların bizim daha itibarlı daha saygın daha kaliteli bir eğitim sunan üniversite olmak için bunları yaptığımızı anlatıp ondan sonra insanların bunu desteklemesini beklemesi gerekiyor.” şeklinde ifade etmektedir.

Erhan isimli katılımcı ise;

“Dediğim gibi herkesin bu anlamda birlikte hareket edebilmesi önemli. Yani sadece benim ya da koordinatörlükteki diğer hocalarımın çabalarıyla ilerleyebilecek bir süreç değil. Tavandan tabana herkesin bu işi sahiplenmesinde yarar olduğuna inanıyorum. Bunun meyvelerini toplayacağımızı düşünüyorum.” şeklinde ifade etmektedir.

Tablo 4. Kalite yönetim süreçlerinin uygulanması temasının kategorileri

KATEGORİ	KODLAR	FREKANS
Uygulamadan Beklentiler	Öğrenci Merkezli Eğitim	58
	Müfredatın Yenilenmesi	40
	Çıktıların Kalitesi	29
	Başarı	23
	Aidiyet	21
	Akademisyene Katkı	17
	İtibar	15
	Tercih Edilirlik	14
	Hedeflere Ulaşma	12
	Uluslararasılaşma	10
Uygulamada Karşılaşılan Problemler	Zaman	46
	Direnç	19
	Tecrübe Eksikliği	16
	Angarya	15
	Sürecin Zorluğu	13
	İş Yüğü	13
	Sürecin Yoruculuğu	12
	Yapılacakların Anlaşılamaması	11
İnanmışlığın Az Olması	11	

4.4. Uygulamadan Beklentiler

Katılımcılar kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerinin gerçekleşmesiyle ilgili beklentilerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Uygulamadan beklentiler kategorisinde, katılımcıların en çok kullanmış oldukları kavram ‘öğrenci merkezli eğitim’ olmuştur. İkinci en çok kullanılan kavram ise ‘müfredatın yenilenmesi’ olmuştur. Katılımcılar akreditasyon süreci sayesinde eğitim ve öğretimin öğreten merkezli bir konumdan öğrenci merkezli bir konuma evrildiğini ve böylece başarıyı artıracığına inandıklarını belirtmektedirler. Yıllardır aynı şekilde düzenlenen ders müfredatlarının kalite yönetimi süreçleri sayesinde çağa uygun biçimde yenilediği ve yenilenmeye devam edeceği görüşündedirler.

Can isimli katılımcı akreditasyon süreçlerinin eğitim ve öğretime etkisi ile ilgili görüşünü;

“Belki sayılı üniversiteler bunu çoktan başarmışlardır ama öğrenci odaklı bir eğitim vermeyi hiçbir zaman başaramadık. Sadece bir slayt üzerinden anlatıyoruz, çoğu hoca oradan okuyor. Burada özelleştire önemli bence. Kimi hocada slaytı açıyor ama ondan bağımsız şeyler anlatıyor. Yine de hep eğitici odaklı bir eğitim var. Öğrenciyi süreçlere hiç dâhil etmiyoruz. Anca ödev veriyoruz, proje veriyoruz o zaman dâhil ediyoruz. Bir şeyleri sun diyoruz ama oda çok kısıtlı oluyor. Bu anlamda öğretim üyesinin kendini sorgulamasını ve geliştirmesini sağladı bence süreç, daha da sağlayacaktır. Öğretim üyesi orada güncel yaklaşımlar sergileyerek, karşıdaki hedef kitlenin de özelliklerini dikkate alarak, çünkü yeni gelen gençler farklılaşıyor, artık sıkılıyorlar, her şeyi benimsemiyorlar kabul etmek istemiyorlar, onların ilgisini çekecek, onları motive edecek yeni yöntemlere ihtiyaç var. Hiç faydası olmasa bile öğretim üyesine ve öğrenciye böyle bir katkısı var.” şeklinde ifade etmektedir.

Ali isimli katılımcı müfredat yenilemeleriyle ilgili görüşünü;

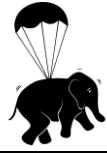
“Müfredatlarını yeniliyorlar. Bu çok önemli bir gelişme. Yıllardır süregelen eskimiş müfredatlar yenileniyor, seçmeli dersler ekleniyor, dersler açılıyor, özellikle yabancı dil mesleki İngilizce ekleniyor. Müfredatların yenilenmesi hem akademisyen hem de öğrenciler için çok önemli bir olay ve önemli bir çıktı.” şeklinde ifade etmektedir.

Beril isimli katılımcı ise çıktılarının kalitesinde artış olacağına ilişkin beklentisini;

“Bunlar zaman içerisinde eğitim öğretim süreçlerine yeni kalite standartları adapte edildikten sonra çıktılarının da bizim mezun öğrencilerimizin de bunları sektöre yansıtmasıyla birlikte bizim fakültemizin de üniversitemizin de değerinin daha çok artacağını açık bir şekilde söyleyebiliriz.” şeklinde ifade etmektedir.

Gaye isimli katılımcı ise görüşünü;

“Olumlu sonuçları olacaktır. Akredite olduktan sonra o kurallara uymak için çaba harcayacağız hepimiz ve bu mutlaka boşvermişliktense kaliteyi artıracaktır diye düşünüyorum.” şeklinde ifade etmektedir.

4.5. Uygulama Aşamasında Karşılaşılan Problemler

Uygulama aşamasında karşılaşılan problemler kategorisinde ise katılımcıları en çok zorlayan olgunun ‘zaman’ olduğunu belirtmişlerdir. Sonrasında ise verilen cevaplara göre aynı oranda kullanılan iki kavram ‘direnç’ ve ‘tecrübe eksikliği’ olmuştur. Katılımcıların süreçte yapılan faaliyetlerin zaman aldığı konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Hatta yapacakları akademik çalışmalara engel olacak derecede zaman aldığını fakat bütün akademisyenlerin bunu rutin işlerinin bir parçası olarak görmesi gerektiğini ve zaman yönetimini yapabilen akademisyenlerin bundan en az şekilde etkileneceğini belirtmişlerdir. Diğer bir zorluk ise bazı akademisyenlerden aldıkları tepkiler ve karşılaştıkları dirençtir. Ayrıca sürecin yeniliği sebebiyle, nasıl yapılacağı ile ilgili yaşadıkları tecrübesizliktir. Ama bununda YÖKAK’ın yayınladığı kılavuz ve verdiği destek sayesinde aşılabileceğini belirtmektedirler.

Ali katılımcısı süreçlerin aldığı zamanla ilgili görüşünü;

“Aslında biraz zaman alıyor, biraz etkiliyor, özel bir çaba gerektiriyor, kolay süreçler değil.”

“Tabi ki zaman alıcı ve yorucu fakat özverili bir şekilde çalışıldığında günün sonunda hem akademisyeni hem öğrenciyi hem fakülteyi motive eden bir süreç.” Şeklinde ifade etmektedir.

Derya katılımcısı karşılaşılan dirençle ilgili görüşünü;

“Ama gözlemimden bahsedeyim bizim dirençle karşılaştığımız bir nokta. Şimdi geçmiş alışkanlıkları bir anda farklı bir paradigma bakış açısıyla yenilemek çok kolay olmuyor. Çoğu hocamızda ya bu işler evrak işleri bürokratik işler çok fazla bizi angaryaya boğuyorsunuz diye yorumluyorlar.” şeklinde ifade etmektedir.

Haluk isimli katılımcı ise karşılaşılan sorunlara yönelik görüşünü;

“Evet, ben de bizim kalite koordinatörlüğünün bize verdiği görevler dahilinde hocalarımızı iletiyorum. Ama genelde hep böyle 1 olumsuz talepler işte çalışmamız var, akademik çalışmam var, dersler var, ne zaman yapacağız falan evet orada biraz sıkıntı yaşıyorlar, şahsım adına değil de birim adına bunu söyleyebilirim.” şeklinde ifade etmektedir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

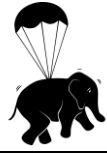
Yapılan görüşmeler esnasında akreditasyon ile ilgili faaliyetlerde görev almış, sürecin içeriğini bilen akademisyenlerin heyecanları gözle görülür şekildedir. Kalite yönetimi ve akreditasyon ile ilgili algı kategorisinde en çok kullanılan kavramın “olumlu” olması ile sürecin içinde aktif bulunan akademisyenlerin bakış açılarının olumlu olduğu açıkça görülmektedir. Algı kategorisinde en çok kullanılan ikinci kavram ise “farkındalık” olmuştur. Katılımcıların ifadeyi kullanım biçimleri ile akademisyenlerin ders işleyişi, program tasarımı, müfredatların güncelliği, paydaş katılımı gibi YÖKAK’ın kalite güvencesi kapsamında üniversitelerden beklentilerine yönelik farkındalıklarının arttığı görülmektedir. Ayrıca aynı kategori içerisinde “nitelik, verimlilik, eksiklerin görülmesi” kavramlarında sıklıkla kullanılmıştır. Eksiklerin görülmesi ile birlikte bu doğrultuda yaptıkları katkıların niteliklerini artırdığını bu sayede süreçleri daha verimli yürüttüklerini belirtmişlerdir.

Destek kategorisine bakıldığında en çok kullanılan kavramın “sürecin gerekliliği” olduğu görülmektedir. Katılımcılar akreditasyona ilişkin yürütülen sürecin gerekli olduğunu vurgulamışlar ve ihtiyaç olan desteği vermeye hazır olduklarını belirtmişlerdir. Akreditasyon sürecinin gerektirdiği standardizasyonlar doğrultusunda üniversitelerde bir değişime neden olduğu açıktır. Kurumlarda değişimin gerçekleşmesi için sadece mevzuat değişikliğinin yeterli olmadığı daha önceki yapılan çalışmalarda görülmektedir (Solak vd., 2017). Değişimin başarılı olabilmesi için örgüt kültüründe ve çalışanlarda bu değişikliğin benimsenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda benimsemenin artırılmasına yönelik gerekenlerle ilgili oluşturulan kategoride ise daha fazla sayıda karşılaşılan kavramlar “inanmışlığın artırılması ve sürecin sahiplenilmesi” olmuştur. Katılımcılar çalışanı oldukları kurumda akreditasyon süreçlerine ve faaliyetlerine karşı bir inanç eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Bu sürecin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi ise değişimi iyi yönetmekle gerçekleşecektir. Katılımcılar bunun sağlanabilmesi için stratejik düzeyde yönetimin operasyonel düzeyde ise akademisyenlerin desteklerinin ve süreci sahiplenmelerinin kritik olduğunu belirtmişlerdir.

Akreditasyon süreçlerinde yapılan uygulamalara yönelik oluşturduğumuz temada, uygulamadan beklentiler kategorisinde sıklıkla kullanılan kavramlar “öğrenci merkezli eğitim, müfredatların yenilenmesi, çıktıların kalitesi ve başarı” olmuştur. Özellikle yıllardır değiştirilmeyen müfredatın çağın gereklerine uygun olarak yenilenmesi ile ilgili çok büyük bir beklenti vardır. Bunun sonuçlarının başarıyı olumlu olarak etkileyeceği yönünde fikir belirtmişlerdir. Son olarak uygulamada yaşanan problemler kategorisine bakıldığında ise öne çıkan kavramların zaman ve direnç olduğu görülmektedir. Yapılan faaliyetlerin çok zaman alıyor olması akademisyenlerin akreditasyon sürecinde yaşadıkları zorluklardan biridir. Hatta yapacakları akademik çalışmalara engel olacak derecede zaman aldığını belirten katılımcılar olmuştur. Fakat bu konuda genel kanı bütün akademisyenlerin bunu rutin işlerinin bir parçası olarak görmesi gerektiğidir. Akademisyenlerin süreçte kendilerine verilen görevleri angarya olarak gördükleri ve dolayısıyla direnç gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bu direncin önüne geçilerek süreçle ilgili görevlerin eşit dağılması ile birlikte zaman yönetiminide iyi yapabilen akademisyenlerin bundan en az şekilde etkileneceği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmanın algı kategorisinde elde edilen bulguların, Semerci ve arkadaşlarının (2021) akademisyenlerin akreditasyon algıları ve farkındalıklarına yönelik yapmış oldukları çalışmanın sonuçlarıyla aynı doğrultuda olduğu görülmektedir. Yükseköğretimde kalite güvencesinin oluşması için akademisyenlerin bakış açılarının olumlu olması umut vericidir. Ancak sürecin sadece görev tebliğ edilen çalışanlarla sınırlı kaldığı yönünde bir fikir birliği de söz konusudur. Katılımcılar tarafından, akademisyenlerin tamamının sürece inanması ve sahiplenmesi ile akreditasyonun mümkün olacağı düşünülmektedir. Bunun sağlanması noktasında üniversitelerde kalite koordinatörlüğü ve komisyonlarında aktif görevi olmayan akademisyenlere de süreçle ilgili faaliyetlerin neden yapılması gerektiğinin açıklanması ve akreditasyonun hangi noktalarda faydalı olacağının detaylandırılması önem arz etmektedir.

Süreç başarılı bir şekilde yönetilebilir ve akreditasyonla sonuçlandırılabilirse hem akademisyenler hem de öğrenciler için çıktılarda gözle görülür bir iyileşme beklenmektedir. Çalışmanın destek kategorisinde elde edilen bulgular Kloke'in (2014) çalışmasında kalite yönetimi süreçlerinde, üst yönetimin desteğinin önemli bir faktör olduğu yönündeki bulgularını desteklemektedir. Akademisyenlerin önceki alışkanlıklarını bir direnç olmaktan çıkarıp sürecin gerçekleştirilmesine katkı yönünde evirmelerinde yönetimin öncülük yapması ve desteklemesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Asım Balcı'nın (2005) yaptığı çalışmada kamu çalışanlarının içinde buldukları rahat çalışma ortamının değişmesi hususunda daha fazla direndiklerini belirtmiştir. Değişim ortamında daha fazla direnç oluşması durumunun ortaya çıkması bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Hahn ve Wagner'in (2016) yaptıkları çalışmada, kalite yönetiminin akademisyenlerin sahip olduğu özerkliğe aykırı olarak algılandığı ve bunun kalite yöneticilerinin karşılaştığı en büyük engellerden biri olduğunu vurgulamışlardır. Bu çalışmanın bulgularında da benzer şekilde daha kıdemli akademisyenlerde akreditasyon sürecinde yapılması beklenen ders izlencelerinin sunulması, öğrenci merkezli eğitim gibi faaliyetlerin yıllardır yürüttükleri sürece bir müdehale algısı oluşturduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre bütün akademisyenlerin süreçlere dahil edilebilmesi ve sürece inanmalarının sağlanması için birtakım faaliyetlere ihtiyaç olduğu görülmektedir. Hizmet içi eğitimler, toplantılar, sürecin katkılarıyla ilgili bilgilendirmeler ve açık bir iletişimle bütün akademisyenlerin sürece inanmaları sağlandığında, başarının çok daha kolay elde edilebileceği ve bunun bir kültür olarak sürdürülebileceği düşünülmektedir. YÖKAK'ın oluşturmuş olduğu kurumsal dış değerlendirme, izleme ve kurumsal akreditasyon programları doğrultusunda elde akreditasyon belgesi 2 yıl (koşullu) ya da 5 yıl (tam) olarak verilmektedir. Bu akreditasyon belgesi sayesinde üniversitelerin görünürlüğü artmaktadır. Akreditasyon belgesinin verilmesini takiben 2. yılda iyileştirmelerin korunup korunmadığı ve üzerine yeni iyileştirmeler yapıp yapılmadığına dair bir ara değerlendirme daha yapılmaktadır (YÖKAK, 2022d). Bu ara değerlendirme aşamasında sürecin sonucuna göre akreditasyonun iptali de söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla akreditasyonun bir kere alınıp ömür boyu sahip olunacak bir belge niteliğinde olmadığı açıktır. Üniversitelerin bu dönemsel değerlendirmeleri başarılı geçirmeleri için süreçle ilgili faaliyetlerin süreklilik arz etmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde sürecin en önemli iç paydaşlarından biri olan akademisyenlerin bakış açılarını bütünsel olarak ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Oysa akreditasyonun koruması ve sürekli iyileştirmesi sürecin akademisyenler tarafından bir kültür olarak benimsenmesi ve içselleştirilmesi ile gerçekleştirilebilecektir. Yapılan çalışma uygulayıcılara ve alan yazınına bu noktada önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu çalışmanın araştırma problemi doğrultusunda örneklem, iç paydaşlardan biri olan akademisyenler olarak belirlenmiştir. Akreditasyon süreçlerinin güncelliği ve devamlılığı göz önünde bulundurularak, sonraki çalışmalarda diğer paydaşların görüşleri de araştırılmalıdır.

Kaynakça

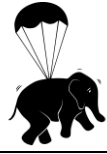
- Aktan, C. C., & Gencil, U. (2010). Yükseköğretimde akreditasyon. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 137-146.
- Alpaydın Y., & Topal, M. (2022). Eğitim fakültelerindeki akreditasyon deneyimleri üzerine nitel bir araştırma. *İnsan ve Toplum*, 12(2), 232-265.
- Alzafari, K., & Ursin, J. (2019). Implementation of quality assurance standards in European higher education: does context matter?. *Quality in Higher Education*, 25(1), 58-75.
- Artés, J., Pedraja-Chaparro, F., & Del Mar Salinas-Jiménez, M. (2017), Research performance and teaching quality in the Spanish higher education system: Evidence from a medium-sized university. *Research Policy*, 46(1), 19-29.
- Aydın, E., & Özeren, E. (2019). Akademide işe yabancılaşma olgusu: Araştırma görevlileri üzerine nitel bir alan çalışması. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 159-178.
- Balcı, A. (2005). Kamu örgütlerinde toplam kalite yönetimi uygulanması: Olumlu perspektifler ve olası zorluklar. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2005(2), 196-211.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Berelson, B. (1954). *Content Analysis*. Handbook of social psychology, Reading, Mass., Addison-Wesley.
- Cobban, A. B. (1975). *The medieval universities: Their development and organization*. London Methuen.
- Coşkun, R. (2017). Yönetim Organizasyon Kitaplarında Klasik Yönetime Atfedilen “Kapalı Sistem” Yakiştirmasına İtiraz: 1925 yılından önce yazılmış seçilmiş kitaplarda “açık sistem” imaları üzerine nitel bir çözümleme. 8. *Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi*, 1-12, Köstence/Romanya.
- Cowley, W. H., & Williams, D. T. (1991). *International and historical roots of American higher education*. Garland.
- Crosby, P. (1989). Crosby talks quality. *The TQM Magazine*, 1(4), 209-212.
- Derdiyok, T. (2019). Üniversitelerde kalite güvence sistemi kapsamında PUKÖ yönetim döngüsü uygulamasında bir model önerisi. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 173-198.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology, Center for Advanced Engineering Study.
- Demir, F. (2011). Bürokratik kültür. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 153-178.

- Douglas, T. J., & Fredendall, L. D. (2004). Evaluating the Deming management model of total quality in services. *Decision Sciences*, 35(3), 393-422.
- Erkuş, L., & Özdemir, S. M. (2010). Eğitim fakültelerinin akreditasyon sürecine hazır olma durumuna ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(3), 118-133.
- Feigenbaum, A. V. (1991). *Total quality control*. New York: McGraw-Hill.
- Flick, U. (2009). *An introduction to qualitative reserach* (4th ed.). Sage.
- Golowko, N., Kopia, J., Geldmacher, W., & Förster-Pastor, U. S. (2017). Comparative study on quality management at German Private Universities. *Quality-Access to Success*, 18(157), 85-94.
- Greiman, V. A. (2013). *Megaproject management: Lessons on risk and project management from the Big Dig*. John Wiley & Sons.
- Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field methods*, 18(1), 59-82.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Hadzhikoleva, S., Orozova, D., Hadzhikolev, E., & Andonov, N. (2020). Model of a Centralized System for Quality Assurance in Higher Education. *In 2020 IEEE 10th International Conference on Intelligent Systems (IS)* (pp. 87-92). IEEE.
- Hahn, M., & Wagner, G., (2016). Organisation im on/off-Modus. *Sozialer Sinn*, 17(1), 35-68.
- Harvey, L., & Green, D., (1993). Defining quality. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 18(1), 9-34.
- Ishikawa, K., & Loftus, J. H. (1990). *Introduction to quality control* (Vol. 98). 3A Corporation.
- Juran, J. M. (1995). *The history of managing for quality in the United States*. Milwaukee, WI: ASQ Quality Press.
- Kasperavičiūtė-Černiauskiėnė, R., & Serafinas, D. (2018). The adoption of ISO 9001 standard within higher education institutions in Lithuania: innovation diffusion approach. *Total Quality Management & Business Excellence*, 29(1-2), 74-93.
- Kerr, C. (1982). *The uses of the university*. Harvard University Press.
- Kılıçaslan, Ç. (2020). Yükseköğretimde akreditasyon. *Peyzaj*, 2020 (özel sayı), 10-18.
- Kloke, K. (2014). *Quality development in German higher education institutions*. Wiesbaden, Springer Fachmedien.
- Koçel, T. (2014). *İşletme Yöneticiliği* (Genişletilmiş 15. Baskı). Beta.
- Maassen, P. A. (1997). Quality in European higher education: Recent trends and their historical roots. *European Journal of Education*, 32(2) 111-127.

- Marginson, S., & Van der Wende, M. (2007). To rank or to be ranked: The impact of global rankings in higher education. *Journal Of Studies in International Education*, 11(3-4), 306-329.
- Neave, G. (1988). On the cultivation of quality, efficiency and enterprise: an overview of recent trends in higher education in Western Europe, 1986-1988. *European journal of education*, 23(1/2), 7-23.
- Noaman, A. Y., Ragab, A. H. M., Fayoumi, A. G., Khedra, A. M., & Madbouly, A. I. (2013, September). HEQAM: A developed higher education quality assessment model. In *2013 Federated Conference on Computer Science and Information Systems* (pp. 739-746). IEEE.
- Noy, C. (2008). Sampling knowledge: The hermeneutics of snowball sampling in qualitative research. *International Journal of social research methodology*, 11(4), 327-344.
- Robinson, D. (2014). The mismeasure of higher education? The corrosive effect of university rankings. *Ethics in science and environmental politics*, 13(2), 65-71.
- Romanowski, M. H. (2022). The idolatry of accreditation in higher education: Enhancing our understanding. *Quality in Higher Education*, 28(2), 153-167.
- Samet, I., & Beykoz, S. Y. (2018). Türk Yükseköğretiminde yeni bir paradigma: Kalite güvence sistemi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(3), 7-22.
- Savaş, S., & Bardakçı (2006). *Kalite ve ortak markaya dayalı rekabet*. Buldan Sempozyumu. Denizli.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Fatma, Ünal, Yılmaz E., Kaygın, H., Ulus, İ. Ç., & Yılmaz, Ö. (2021). Akademisyenlerin Akreditasyon Algılarının İncelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 9(1), 1-14.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 22(2), 63-75.
- Shewhart, W. A., & Deming, W. E. (1986). *Kalite kontrol açısından istatistiksel yöntem*. Kurye Şirketi.
- Solak, S. G., Oktay, E., & Pekküçükşen, Ş. (2017). Kamu yönetiminde değişime direnç: İç denetim örneği. *Strategic Public Management Journal*, 3(özel sayı), 1-15.
- Stemler, S. (2000). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 7(1), 17.
- Suarez, J. G. (1992). *Three experts on quality management: Philip B. Crosby, W. Edwards Deming, Joseph M. Juran*. Total Quality Leadership Office Arlington Va.
- Süngü, H., & Bayrakçı, M. (2010). Bologna süreci sonrası yükseköğretimde akreditasyon çalışmaları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 895-912.

- Yağar, F., & Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yalı S. (2017). Avrupa Birliği'nde Yükseköğretim çalışmaları: Bologna süreci ve Türkiye üniversiteleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 143-154.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- YÖKAK (2022a). Yükseköğretim Kalite Kurulu, https://yokak.gov.tr/Common/Docs/Kidr-Klavuz1.4/Kidr_Surum_3.0.pdf (Erişim Tarihi: 15 Eylül 2022)
- YÖKAK (2022b). Yükseköğretim Kalite Kurulu, <https://yokak.gov.tr/degerlendirme-sureci/kurumsal-degerlendirme-programi-dokumanlar> (Erişim Tarihi: 15 Eylül 2022)
- YÖKAK (2022c). Yükseköğretim Kalite Kurulu, <https://yokak.gov.tr/hakkinda> (Erişim Tarihi: 22 Temmuz 2022)
- YÖKAK (2022d). Yükseköğretim Kalite Kurulu, <https://yokak.gov.tr/degerlendirme-sureci/kurumsal-akreditasyon-programi-nedir> (Erişim Tarihi: 2 Ekim 2022)
- Zavale, N. C., & Schneijderberg, C. (2021). Akademisyenlerin bilgi ekolojilerine toplumsal katılımı: Mozambik'ten bir vaka çalışması. *Bilim ve Kamu Politikası*, 48(1), 37-52.

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar eşit şekilde katkıda bulunmuştur.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını deklare etmektedir.

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

Bu makale **benzerlik** tespit yazılımlarıyla taranmıştır.